

חישוב נפרד לבני זוג

אחת מההוראות הותיקות והשנויות יותר במחלוקת קבועה בסעיף 65 לפקודת מס ההכנסה ועיקרה איחוד הכנסותיהם של בני זוג נשואים. לאורך השנים ספגה הוראה זו ביקורת קשה. מעבר לפגיעה בערכי יסוד, משמעותה הבסיסית ביותר של ההוראה הינה הכבדה ניכרת של התשלומים לרשות המיסים בהם יידרשו לשאת בני זוג להם נעשה חישוב מאוחד לעומת בני זוג הנהנים מחישוב נפרד של הכנסותיהם.

סעיף 66 לפקודה הוא הסעיף המזכה בני זוג לחישוב נפרד של הכנסותיהם על אף הוראת האיחוד הקבועה כאמור בסעיף 65 לפקודה. מדובר בסעיף ארוך, מייגע ומורכב, אולם ניתן להסיק ממנו כלל מרכזי, לפיו זכאים בני זוג לחישוב נפרד של הכנסותיהם ככל שהכנסות בני הזוג אינן תלויות או כרוכות זו בזו. כך, בני זוג שכירים במקומות עבודה שונים יהיו הזכאים המובהקים ביותר לחישוב נפרד של הכנסותיהם היות והריחוק בין מקורות ההכנסה שלהם הינו הרחוק ביותר וככל שהקרבה בין הכנסות בני הזוג גוברת, מאמיר החשש לאיבוד הזכאות לחישוב נפרד והכבדת נטל המס. הרציונאל בבסיס ההוראה ברור: שלטונות המס חוששים ממצב בו בן זוג המפיק הכנסות מעסק או תאגיד בבעלותו או שהוא בעל שליטה בו, יפחית מלאכותית את נטל המס הרובץ עליו באמצעות ייחוס חלק מהכנסותיו לבן זוגו. המקור לחשש נעוץ ביסודו בשיטת הפרוגרסיביות הנהוגה בישראל, אשר לפיה ככל שההכנסה גבוהה יותר כך שיעור המס גבוה יותר ובדרך כלל בשיעור משמעותי. התוצאה הינה כי בני זוג אשר חישוב הכנסותיהם נעשה במאחד מקפיצים בדרך כלל את שיעור המס החל על הכנסתם המצרפית בשיעור ניכר לעומת שיעור המס שהיה חל על הכנסת כל אחד מהם בנפרד. באופן דומה, יכול בן זוג אשר בבעלותו עסק או תאגיד בו הוא בעל שליטה להנמיך את שיעור המס בו יחוב על ידי הפנייה מלאכותית של חלק מהכנסותיו לבן זוגו, כך שמהכנסתו יופחתו הסכומים העשויים להביאו לחיוב בשיעורי המס הגבוהים יותר. יתרון נוסף מצוי גם בשיטת הזיכויים והניכויים המונהגת בד"ן המס הישראלי והמעניקה יתרונות רבים בעת עריכת חישוב נפרד.

ארכיטקטורת מס זו הפכה מקובלת מאוד עד כי ברשות המיסים הוחלט על מדיניות קשוחה אשר תנהג יד קשה ומצמצמת במתן אישורים לחישוב נפרד. במוקד החשש (או החשד) מצויים כמובן בני זוג המפיקים הכנסותיהם מעסק או תאגיד בבעלותם המשותפת או בבעלות אחד מהם. התמקדות רשות המיסים באלו הינה אמנם טבעית והגיון רב בצידה אולם בדרך לסיכול תכונני המס האמורים נפגעים בני זוג רבים אשר חישוב הכנסותיהם לצורכי מס נעשה במאחד ללא צידוק אמיתי לכך וסובלים כתוצאה מכך מהכבדה ניכרת של נטל המס, ומדובר בסכומים ניכרים.

אנו רואים כחובתנו להביא לשימת ליבם של בני זוג אלו, כי ייתכן וקיים מזרז לבעייתם זו. בשורה ארוכה של פסקי-דין צמצמו בתי המשפט בהדרגה את יכולת רשות המיסים לשלול חישוב נפרד מבני זוג הזכאים לכך, לרבות פסק דין חשוב אשר ניתן לאחרונה וקביעותו מרחיקות לכת בהקשר זה. רשות המיסים כדרכה אינה טורחת בדרך כלל ליידע את ציבור הנישומים אודות התפתחויות אלו ואף מערימה קשיים על בני זוג העותרים למימוש זכותם לחישוב נפרד של הכנסותיהם. אשר על כן, מומלץ מאוד לפנות לעורך-דין המתמחה בתחום לצורך בדיקת זכאות לחישוב נפרד כאמור ובדיקת כדאיות כלכלית למהלך זה.

*מאת: עו"ד אייל רעני

* הכותב הינו עורך דין בכיר במשרד אפיק תורג'מן ומתמחה במיסוי, לרבות מיסוי מקרקעין ומיסוי בינלאומי ובעסקאות מיזוג ורכישה, ובלטיגציה. אין בסקירה כללית זו משום ייעוץ משפטי כלשהו ומומלץ להיוועץ בעורך דין המומחה בתחום בטרם קבלת כל החלטה בנושאים המתוארים בסקירה זו.

* ניתן לפנות שאלות בתחום באמצעות פניה לטל' 03-5635061. השרות ניתן ללא תשלום ללקוחות יפעת מכרזים בלבד.

גליון מס' 4026
13/7/2009

מה בגליון?

מידע בלעדי

מכרזים

תוצאות מכרזים

עורכת: אילת אלון-כהן 03-5635069

מחלקת שירות לקוחות: סימה אסביה 03-5635073

מחלקת מכירות: 03-5635000

מען: דרך פתח תקוה 96-98 תל אביב 67138

פקס: 03-5635075